

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Ιστορία Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών

Ενότητα 03: Η Κοπτική Εκκλησία Β' – νεώτερη
περίοδος και περιοχή Νουβίας

Δημήτριος Ν. Μόσχος
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας

Σκοποί ενότητας

- Επανάληψη των βασικών όρων (Αρχαίες Ανατολικές Εκκλησίες).
- Η πληροφόρηση για τη ζωή της Κοπτικής Εκκλησίας κατά τη νεώτερη περίοδο.
- Παροχή βασικών γνώσεων για την εμφάνιση και εξέλιξη του Χριστιανισμού στην περιοχή της Νουβίας.

Ἀρχαῖες Ἀνατολικές Ἐκκλησίες: Εἶναι οἱ ἐκκλησίες πού προέκυψαν ἀπό τή διάσπαση μέ βάση (πρόφαση;) τόν Χριστολογικό Ὅρο τῆς Χαλκηδόνος (451).

Oriental Orthodox Churches

- ή **Κοπτική** (Αίγυπτος και έξωτερικό),
- ή **Αίθιοπική**,
- ή **Ἐκκλησία τῆς Ἐρυθραίας** (μετά το 1993),
- ή **Συροϊακωβιτική** (Συροορθόδοξη λένε οί ἴδιοι) τῆς Δυτικῆς Συρίας (σήμερα Συρία, Τουρκία),
- ή **Νεστοριανική** (ἀνατολικῆς Συρίας και Ἀσίας),
- ή Συριακή τῆς Ἰνδίας (**Μαλαμπάρ** στή Β. Ἰνδία) και
- ή **Ἀρμενική Ἀποστολική Ἐκκλησία** (Ἀρμενία, Τουρκία και έξωτερικό).

Χάρτης

Εικόνα 1

Φύλλο Κώδικα

Εικόνα 2: Φύλλο κώδικα μεσαιωνικής περιόδου με βιβλικό (λειτουργικό;) κείμενο σε τρεις γλώσσες (κοπτικά, ελληνικά, αραβικά).

Τίτλος (1/3)

- **Κύριλλος Δ' (1854-61)**: περίοδος μεταρρυθμίσεων με άρχή τήν αναδιοργάνωση τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου.
- **Habib Girgis (1874-1951)**: Σχολάρχης Θεολογικοῦ Σεμιναρίου Καΐρου. Συγγραφέας ἐκλαϊκευτικῶν θεολογικῶν βιβλίων, ἱεροκήρυκας ἵδρυσε τὰ πρῶτα κατηχητικά τό 1900.

Τίτλος (2/3)

- **Κύριλλος ΣΤ' (1959-1971)**, μεγάλη προσωπικότητα αναδιοργάνωσε τό ποιμαντικό έργο, τό νεανικό, τόν Μοναχισμό, τήν ιεραποστολή στήν Άφρική, τή διαποίμανση τής κοπτικής διασποράς, όδήγησε στην ανεξαρτητοποίηση τής Αίθιοπικής Έκκλησίας και συμμετείχε στην Οίκουμενική Κίνηση.

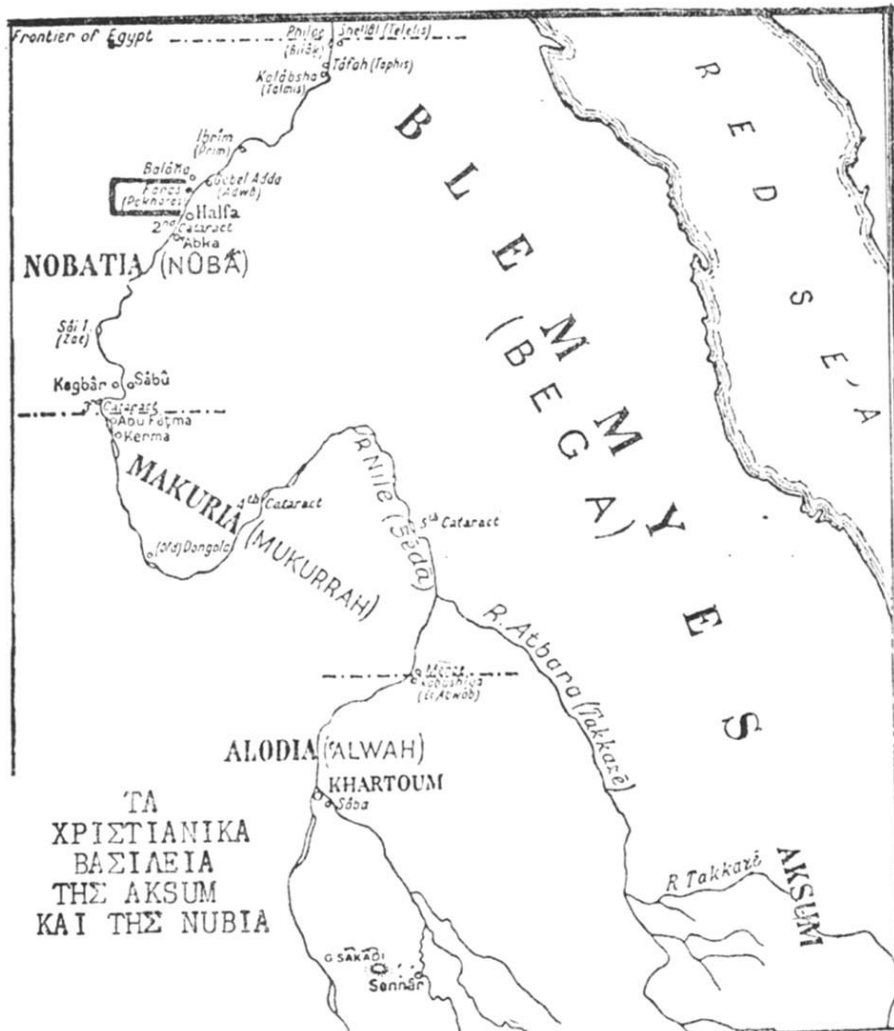

Τίτλος (3/3)

- **Matta-al-Maskin** (κατά κόσμον Yussuf Iskander, 1919-2006 πρώην φαρμακοποιός), μετά από αύστηρή μοναχική ζωή στη Μονή Σαμουήλ στο Φαγιούμ και στο Deir-al-Suriani έποίκησε με άλλους 11 μοναχούς τη γνωστή ιστορική μονή Μακαρίου (Deir Anba Makarius).

Τα χριστιανικά βασίλεια

Εικόνα 3

Ο ναός Faras

Εικόνα 4: Ο ναός στο Faras της Νουβίας μετά τον 8^ο αι., όπως ανασκάφηκε.

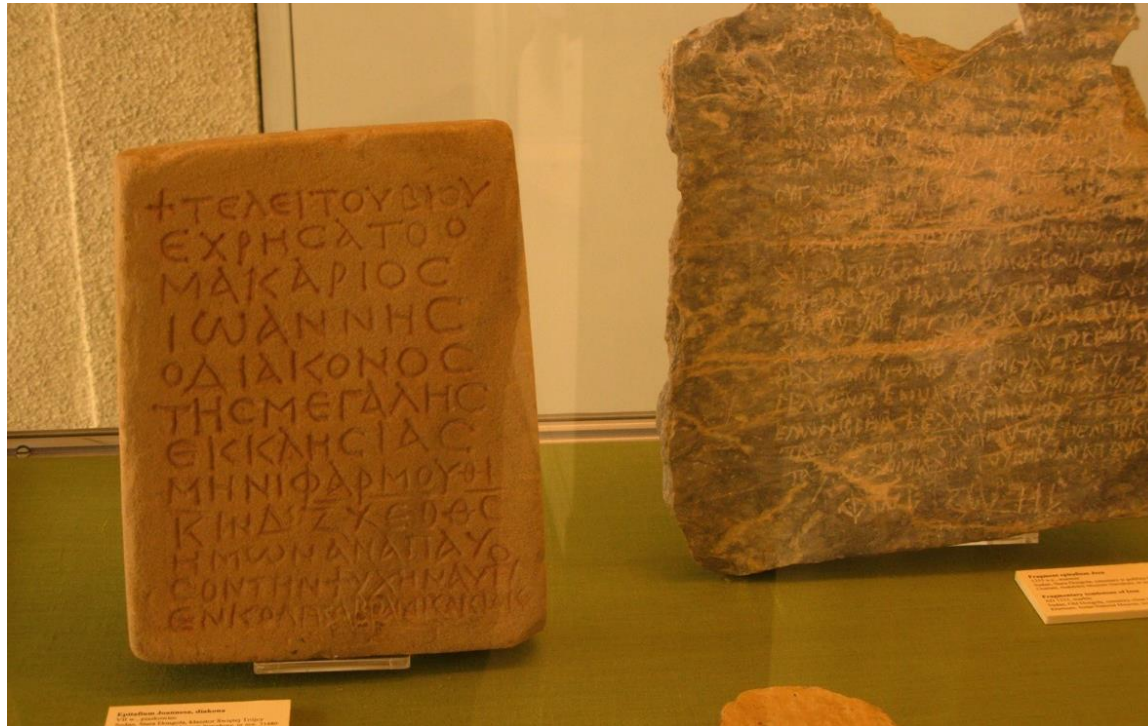
Επίσκοπος Μαριανός

Εικόνα 5: Επίσκοπος Μαριανός με την Παναγία και το Χριστό, περ. 1005 (από παρεκκλήσιο στη νότια πλευρά της εκκλησίας).

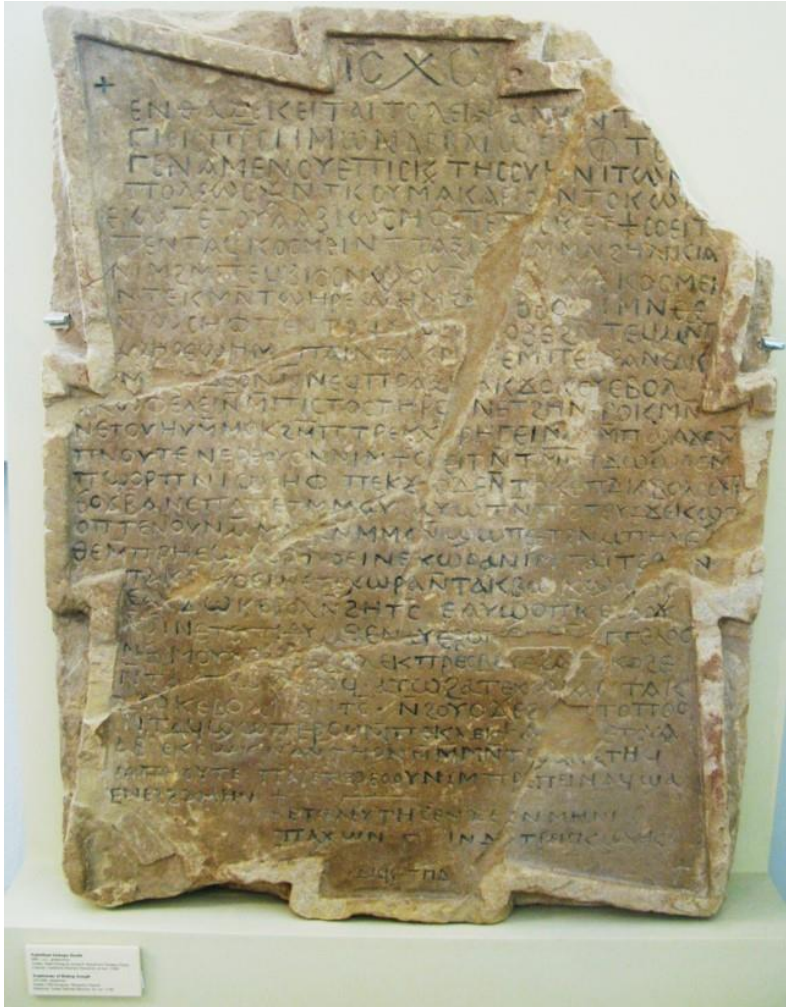

Μονή Αγίας Τριάδος

Εικόνα 6: Επιτύμβια στήλη διακόνου Ιωάννη, Παλαιά Dongola, Μονή Αγίας Τριάδος, 7ος αι.

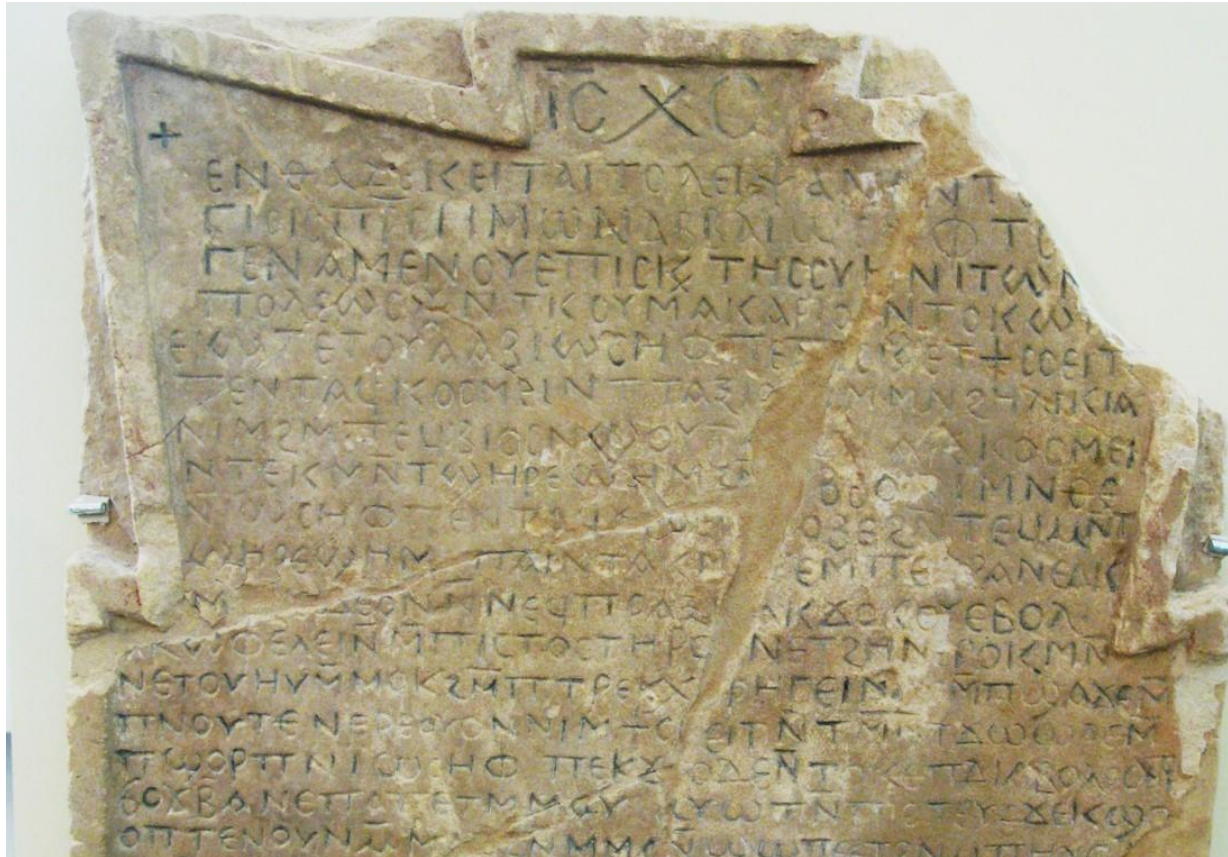
Επιτύμβια στήλη (1/2)

Εικόνα 7: Επιτύμβια στήλη του επισκόπου Ιωσήφ, παλαιά Dongola 668, ελληνικά και κοπτικά.

Επιτύμβια στήλη (2/2)

Εικόνα 8: Επιτύμβια στήλη του επισκόπου Ιωσήφ.

Νούβιος βασιλιάς

Εικόνα 9: Νούβιος βασιλιάς
στην αγκαλιά του Χριστού,
μέσα 12ου αι. (κίονας σε νότιο
παρεκκλήσιο).

Η αγία Άννα

Εικόνα 10: Η αγία Άννα μητέρα της Θεοτόκου, σε τμήμα τοιχογραφίας στις ίδιες ανασκαφές, 8ος-9ος αι.

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.00.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Δημήτριος Μόσχος 2014. «Ιστορία Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών. Κοπτική Εκκλησία Α' αρχαία και μέση περίοδος». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEOL1/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Copyright: Google Maps, Πηγή: <http://www.google.gr/maps>

Εικόνα 2: Παπυρολογική συλλογή Αυστριακής Εθνικής Βιβλιοθήκης, Πηγή: Φωτογραφία συγγραφέα.

Εικόνες 3-12 Λαϊκό Μουσείο Βαρσοβίας, Πηγή: Φωτογραφίες συγγραφέα.

